

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים וחמשה

היכל
שלישי

מאמר
להביז עניז הסעודה
שעשה ליצחק

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב יד

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

MAAMAR
LEHOVIN INYAN HASEUDO SHEOSO LEYITZCHOK

Copyright © 2021

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת יום הבהיר ר"ח כסלו וערב ש"ק פ' תולדות הבעל"ט, הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה „להבין ענין הסעודה שעשה יצחק", מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מכתב-יד מעתיק.

לתועלת הלומדים והמעיינים, הוספנו בשולי העמודים מראי מקומות וציונים, ובראש הקונטרס – פאקסימיליא מהכתב יד.

*

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים"

יום הבהיר, ר"ח כסלו ועש"ק פ' תולדות, ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ.י.

לחבוץ עטן הסוציאל סעטה אינזעלן קענין סיקרען זאונטן . ווערן עטן הקברה
ואזיר לא התפלל וצחן עילוי . אפ היסטן הוא כפ טיש בחילוקי
ויס בחיל' פלוי . ובחיל' פלוי הוא סנו יקרבט אל קרבת כהניס שהנא סנו אטון
פלוי וקניס הוא תפילה סנו קרוק ארתה ה' . והוא קחיל העלאת יג' גהען
סעטב ענינו פיוס קראנו ויג עניה סאויס פיוס קראו . והעטן הוא גען
פשהלן יחפס אקיוו הוא צוען קעלן חס אבי אבי . ושהאק חולס אטעווי
חחילו עילוי אגו אטו עונס אונטן תינוג' חג פסחואה הלק נעקרה לפי הצענה
טון . אגו יענס אונטן . נעצא טענט' שהוא עונס אונטן הוא הוא קעלנו
לפי הצענה טון אפ הי' קלק נעקרה הקברה אגו עעורה עילוי חחטנות ויג
נעצא טגה חורבת יג' הוא לפי העלאת פן . ופסונ' ויגן אטפול העולה
בהחיל' כעיקר החשבט קטובו קבל יונק תעיר ס' וי נעטל יחגט און עטן
התחנות יס סאון קערה חג גע' יסו סטונטנו קהק ע' אטס . כו כערת אידה
הוא יס סאון קערה ל יסו חונו נעקרוס קו חג קבל יונק עתחבט חונו קאכילה
און כטיס אט קו הסתלקות החיות עעט וחונגהיס וטאויס כסו חבטוס כעט
חבטוס אקרויס . וכעק כו עז כל ווצא פו הויל' ויחיל' האקס . ואונטא
קברה טיש אקס בקחואה והוא אגן ואקס גויצורה הוא אחיק ואקס
געט' הוא געל גאצול סנהט ל העקראויס . ופט' עז גטות הכסא ס'
אל ווצא פו הי' הוא עס סקשנקהעל סיבוע ויחיל' האקס גאצולא עגה'
אסכפ האונגן כסו אטיס ההתקוננות יאון איש הוא כערת אידה ויטו חונו
נעקרוס קו . ואעפ'כ טאה סהוא חו קיאל סהוא קחיל' ג'וץ סהוא אטיס
עגהניקט בהיטו סהוא אונל יתחנעס יאפיל' גה' סבו סהוא הטל ויג
היודות ויג הקטר כעוס גע' אקס גאצולא סהוא טחיס גהנין סהוא
אקס בקחואה סהוא קבל גה' ואקס גויצורה ג' אקציות ואקס געט'
סהוא גא'

צילום כתב־יד המעתיק של תחילת המאמר

להבין ענין הסעודה¹ שעשה ליצחק בכדי שיברך אותו, ומהו ענין הברכה, ולמה² לא התפלל יצחק עליו. אך הענין הוא כך, שיש בחי' בקשה ויש בחי' ציווי. בחי' ציווי הוא כמו יברכך³ של ברכת כהנים שהוא כמו לשון ציווי. ובקשה הוא תפילה כמו ברוך אתה ה', והוא בחי' העלאת מ"ן.

דהנה כתיב ענינו⁴ ביום קראינו, ויש עניה שאינה ביום קוראו. והענין הוא דרך משל כשהבן מחפש לאביו הוא צועק בקול רם אבי אבי, וכשהאב רוצה שיתעורר רחמיו עליו אזי אינו עונה אותו תיכף ומיד, רק כשרואה הלב נשבר לפי הצעקה שלו, אזי יענה אותו, נמצא שהעני' שהוא עונה אותו הוא בעצמו לפי הצעקה שלו, אם הי' בלב נשבר הרבה, אזי מעורר עליו רחמנות יותר, נמצא שזה הורדת מ"ד הוא לפי העלאת מ"ן.

וכמו"כ יובן למשכיל למעלה, דהנה כתיב המחדש⁵ בטובו בכל יום תמיד כו', וענין מחדש⁶ אינו ענין התהוות יש מאין גמור, רק דרך משל ימי⁷ שנתינו בהם ע' שנה, כי בשעת לידה הוא יש מאין גמור, כל ימי חייו קצובים בו, רק בכל יום מתחדש חייו באכילה⁸ או בשינה⁹ שיש בו הסתלקות החיות מעט, וחוזרים ונראים כמו חדשים כמ"ש חדשים¹⁰ לבקרים.

(7) מחדש אינו ענין התהוות: ראה לקו"ת במדבר יד, ג ובשערי תשובה לאדהאמ"צ כח, ג-ד. אוה"ת דרושים לחגה"ש ע' 41 ואילך ובכ"מ, כי ענין מחדש בכל יום כו' הוא רק חידוש הישנות ולא התחדשות ממש.

(8) ימי שנתינו בהם: תהלים צ, יו"ד.

(9) באכילה: ראה אוה"ת חגה"ש ע' 42: כמו עד"מ המזון מחיה האדם ממש, שעל הלחם יחי' האדם שנהפך לדם ולולי המזון הי' מת, מ"מ אין זה ג"כ רק לחדש הישנות, כך בחי' המשכת אור וחיות זה שמחדש בכל יום מע"ב נקרא ונמשל למזון הזן את כל העולם כולו כו', עם היותו מהוה מאין ליש, אך כיון שמהווה אותם ע"ד שכבר הם במציאות לכן נמשל למזון כו'.

(10) בשינה שיש בו הסתלקות: ראה ברכת נז, ב: שינה אחד מששים למיתה.

(11) חדשים לבקרים: איכה ג, כג.

(1) להבין: נדפס כאן מכת"י 2187 תפח, ב. כמה מעניני המאמר, נמצאים בשינויים בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תפז וע' תצב, בתוך ד"ה להבין מאמר הזוהר פ' בלק (דף קפ"ז) פתח ואמר המלאך הגואל, מש"פ דברים תקס"ב.

(2) הסעודה שעשה ליצחק: תולדות כו, ג ואילך.

(3) ולמה לא התפלל יצחק: בסה"מ תקס"ב שם ע' תצב: וכן ביצחק שאמר לעשו (תולדות שם, ג-ד) צא השדה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים כו' בעבור תברכך נפשי, מהו פ"י הברכה שצוה לצוד כו' הי' לו לבקש רחמים בתפילה עליו.

(4) יברכך: נשא ו, כד.

(5) ענינו ביום קראינו: נוסח התפילה, בסדר הקפות. ע"פ תהלים כו, יו"ד: המלך יעננו ביום קראנו.

(6) המחדש בטובו: נוסח ברכת יוצר.

וכתיב כ¹² על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, ואיתא בזהר¹³ שיש אדם דבריאה והוא א"ק, ואדם דיצירה הוא אריך, ואדם דעשי' הוא ז"א דאצי' שורש כל הנבראים וכמ"ש על¹⁴ דמות הכסא כו'. ועל מוצא פי הוי' הוא עשרה¹⁵ מאמרות שבהם נברא העולם כידוע, יחי' האדם דלעילא.

על דרך משל לשכך האוזן כמו למטה, ההתבוננות מאין ליש הוא בשעת לידה וימי חייו קצובים בו, ואעפ"כ נראה שהוא חי במאכל שהוא בחי' דומם וצומח שהוא למטה ממדריגתו, דהיינו כשהוא אוכל מתחזקים אפי' ג' ראשונות שבו, שהוא השכל וגם המדות וגם הבשר. כמו כן הוא דרך משל באדם דלעילא שהוא מריש דרגין שהוא אדם דבריאה שהוא בכלל ג' ראשונות, ואדם דיצירה ג' אמצעיות, ואדם דעשי' שהוא ג' אחרונות, שהוא בכל שית¹⁶ אלפי שנין דהוי עלמא, הכל קצובים מאין סוף בשעת הבריאה, כדאיתא בראשית¹⁷ ברא הוא¹⁸ אדם דבריאה. רק שאינו דומה השית אלפי שנין שלמטה מהזמן להשנים שלמעלה מהזמן, כי בלמעלה¹⁹ מן הזמן יש שם רק כל מה שנשתלשל למטה ביותר ונתעבה הזמן עד שבעוה"ז הוא זמן גשמי' ממש.

רק כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, הוא ענין העלאת מ"ן שמלמטה, כמ"ש אכלו²⁰ ריעי', והוא בחי' ביטול ומס"נ של צדיקים שהוא ענין אכילה שלמעלה. וכמו שלמטה מחזקים גם לג' ראשונות שהוא השכל וכפי השכל ישתלשל גם המדות, כמו"כ למעלה יחי' האדם דלעילא שהוא ג' ראשונות ומהם ישתלשל למטה כפי ערך העלאת מ"ן. נמצא כי העלאת מ"ן הוא מלמטה, ומה בעצמו יתחדש גם למטה, כמו במשל הנ"ל שהעניה הוא לפי הצעקה. וכמו במשל ואד²¹ יעלה מן הארץ ונעשה עבים, ומהם בעצמם נעשה גשם ומחדש הארץ כידוע.

וכל זה הוא ענין תפילה ובקשה שהוא ברוך אתה ה' מברך השנים, שהוא ברוך והעלאת מ"ן ומברך למטה כפי העלאת מ"ן בעצמו. וזהו ענין שעונה אותו

18) הוא אדם דבריאה: ראה גם ביאה"ז לאדמו"ר הצ"צ ח"ב ע' תתריב: שזהו פ' בראשית דהיינו שזהו הקו והמשכת אוא"ס ב"ה שיש לו ראשית והתחלה ממש וע"י ראשית זה ברא הבורא ית' את א"ק שנק' אדם דבריאה. וראה אוה"ת בשלח ע' שצג בענין ג' הבחי' חומר, צורה ותיקון.

19) בלמעלה . . שם: כ"ה בהכת"י.

20) אכלו ריעי': שה"ש ה, א.

21) ואד יעלה: בראשית ב, ו.

12) כי על כל מוצא: עקב ת, ג.
13) בזהר שיש אדם דבריאה: תקוני זהר תיקון י"ט (מב, א). תיקון ס"ט (קטז, א). וראה עץ חיים שער ג' פ"א. ובמראי מקומות במאמרי אדה"ז על ענינים ח"א בתחילתו. ואוה"ת על ענינים ע' עז.

14) על דמות הכסא: יחזקאל א, כו.

15) עשרה מאמרות: אבות פ"ה מ"א.

16) שית אלפי שנין: ר"ה לא, א.

17) בראשית ברא: ר"פ בראשית.

להבין ענין הסעודה שעשה ליצחק

ז

שלא ביום קוראו, כי העני' היא לפ"ע הקריאה, נמצא צריך המשך זמן וישמע ויבין הקריאה איך לענות, ובוה הזמן הוא בחי' עיבור דאשתהי²² ט' חדשים וד"ל.

ולמה תהי' כזאת שיכול להיות התחדשות דווקא מלמטה שהוא העלאת מ"ן, כי ידוע²³ שהמתברר הוא למעלה מהמברר, כי סוף²⁴ מעשה במחשבה תחילה, כי נראה בחוש שעיקר התענוג הוא דווקא בשעת גמר מלאכה ולא בשעת שהיא עדיין בשכל או במדות, ולכן גדול²⁵ הנהנה מיגיע כפו, שיש בו תענוג יותר כידוע, נמצא כי הראש צריך לסוף וד"ל.

וזהו"ע העלאת מ"ן, אבל בהסוף לבד לא נראה התענוג כ"א בדרך שבירה כידוע, אבל בשבת יש ההארת התענוג בהסוף כמ"ש ויכול²⁶, כי בו שבת.

נמצא כי יש ב' מיני תענוג, א' הוא מלמעלה למטה שלא לפי ערך העלאת מ"ן, שהוא בחי' שבת. וא' הוא בבחי' העלאת מ"ן, דהיינו בחי' ביטול [מלמטה] למעלה שהוא שנכלל הסוף בהראש כו'.

וכמו דרך משל, שיש למלך ב' בנים שנגדלים בהיכל המלך, ואחד הוא כסיל, ומחמת תענוג הגדול שיש לו נתגשם ביותר ואינו יכול לקבל התענוג הגדול ולהתענג כראוי לפי השכל בתענוגים גדולים מחמת הסכלות, כי יש בתענוג בחי' [שיכול] להתגשם ממנה. מה עושה המלך, שולח אותו למדינות אחרות בכדי לצרף אותו, ומחמת שהיסורים²⁷ ממרקים אותו, אח"כ כשיחזור להיכל המלך יכול לקבל תענוג כראוי. וכל זמן שהוא במדינות אחרות ואינו מצטער, רק מקבל תענוג מדברי סכלות הרי הוא בסכלותו כמקדם, והתענוג יותר נמוך וגרוע מכמו שהי' בהיכל המלך, ופשיטא כי לא יכול לבוא בהיכל המלך,

[ועיין בס' עבודת הלוי לקוטים כג, ב: וידוע שגדול כחו של המתברר מהמברר כמשל האבן טוב שמונח בבור ואז הוא רחוק מן האדם ונצרך להעלותו ע"י חבלים, והנה קודם שהעלוהו, החבלים קרובים יותר אל האדם מהאבן טוב, אבל אחר שהעלוהו אזי האבן טוב יותר במעלה מן החבלים והנמשל מובן].

24) סוף מעשה: פיוט לכה דודי.

25) גדול הנהנה: ע"פ ברכות ה, א: גדול

הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים כו'.

26) ויכולו, כי בו שבת: בראשית ב, א-ג.

27) שהיסורים ממרקים: ע"פ ברכות ה, א.

22) דאשתהי ט' חדשים: ע"פ יבמות מב, א. וראה במראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' רסה. ביאורו"ז לאדהאמ"צ רל, ג. 23) ידוע שהמתברר הוא למעלה: ראה לקו"ת בחוקותי מז, ג. ספר הליקוטים להצ"צ ערך בירור ע' קעה ואילך, בכותרת, המתברר גבוה מהמברר". וראה במראי מקומות בתו"ח וארא ח"א ע, ג. ובביאורו"ז לאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' רפב על הזהר, "אבנא למשקל בה כו" מביא המשל דאף כי הגבהת הסחורה נעשית דוקא על ידי ירידת האבן, אבל הלא העיקר הוא הסחורה ואחרי הגבהתה גבהה מעלתה כו'.

להבין ענין הסעודה שעשה ליצחק

נמצא כי תקנתו הוא דווקא בחי' יסורים ובחי' ביטול. אבל הבן הב' שהוא חכם גדול ואינו מתגשם מחמת תענוג הגדול ויכול לקבל תענוג כראוי ואינו מקבל תענוג מדברים פשוטים, אינו נצרך לשלוח אותו למדינות אחרות לצרף אותו, אעפ"כ מה עושה המלך שהוא רוצה שיהי' ג"כ מלך, והוא מושל בכיפה, ורוצה שיהי' מלך בפני עצמו ולא יוצרך לקבל ממנו, אזי עושה בחי' שחוק שמפריד מדינה א' שיהי' בפ"ע, ושולח אותו ללחום עמה ושיכבוש אותה ונעשה עלי' מלך. נמצא, הגם כשהוא חוץ להיכל המלך שהוא אביו, אעפ"כ מתענג בתענוג מנהגי המלך, וכשלא יכבוש אותה ויחזור להיכל המלך אזי יתענג בהיכל אביו, ואעפ"כ שהתענוג שמתענג בהיכל אביו הוא יותר גדול מהתענוג שמתענג כשהוא מלך בפני עצמו שהיא מדינה קטנה, ואביו מושל בכיפה, אעפ"כ לאביו יש יותר תענוג כשהוא [הבן] כובש המדינה ומולך עליה, שהאב²⁸ מוליד בדומה לו, ורוצה שלא יהי' נצרך לקבל, והוא שלימותא²⁹ דכולא.

וכמו כן יובן למשכיל למעלה, כי טעם הבריאה הי' שלא יאכל נהמא³⁰ דכסופא, שלא יהי' נראה כמקבל, והוא כשכובש המדינה, דהיינו שיבולע³¹ המות לנצח.

וזהו ענין שעתידי³² הקב"ה לעשות קניגיא לצדיקים לע"ל, והוא ענין הצחוק שעושים ששני חיות נלחמים זה עם זה, הגם³³ שאינם עושים [מלחמה אמיתית] כלל, שאם המלך רוצה גובר זה ואם רוצה להיפך, אעפ"כ הוא שחוק, ונראה כמו תענוג ואינו תענוג אמיתי, והוא³⁴ השפלת [התענוג] כידוע, כמו"כ יהי'

תקס"ב ח"א ע' צו, במאמר ד"ה ויתן לך: על ענין הקניגיא שיעשה הקב"ה לע"ל עם לוי' ושור הבר כו', דהיינו עד"מ מן השחוק שיעשו השרים להעמיד ארי' עם נמר כו', והנה הארי והנמר אינם משיגים ענין המלחמה שלהם שאינם אמיתים כי אם לתענוג השרים שהם העמידו אותם למלחמה כו', והארי כשמנצח את הנמר הוא מפעולת ותחבולות השרים שהעמידו אותו באופן שהוא ינצח כו', והארי והנמר אינם משיגים זאת אלא נדמה להם שהמה הגבורים ומנצחים מצד כוחם וכי המלחמה אמיתית כו'. (34) והוא השפלת כידוע: בתקס"ב שם: ועל דרך משל זה יובן ג"כ למעלה בענין הברורים שעושים הצדיקים להפוך חשוכא לנהורא כו', ושיבוררו על ידי עבודת הצדיקים, ולחזור לעמים שפה ברורה כו', והצדיקים חושבים שהמלחמה אמיתית מצד עצמה להפוך החושך לאור, להיות כי תופס מקום בעיניהם כו'. אבל

28) שהאב מוליד בדומה לו: ראה ביאור הענין בביאורו¹⁰ לאדמו"ר האמצעי ה, סוף ע"ג (בדפוסים הקודמים ב, ב) ואילך. ושם בדף רז, ג (צט, א): יש כח המוליד להוליד במהות חדש אחר בדומה לו כמ"ש ויולד בדמותו (בראשית ה, ג) כו'. ועד"ז שם ריג, ב (קג, ב). רטו, ד (קה, ב) ואילך. ובכ"מ.

29) שלימותא דכולא: ע"פ לשון התקוני זהר בהקדמה (יז, ב). ועוד. וראה בנסמן עוד לקמן הערה 38 מספר עבודת הקודש.

30) נהמא דכסופא: ע"פ ירושלמי ערלה פ"א ה"ג, הובא בלקו"ת זו, רע"ד. וראה במראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תקצה.

31) שיבולע המות לנצח: ע"פ ישעי' כה, ח. 32) שעתידי הקב"ה לעשות קניגיא: ויק"ר פ"ג, ג.

33) הגם שאינם עושים: ראה גם סה"מ

הוי³⁵ למלך על כל הארץ, שהוא מחול³⁶ לצדיקים, שיבולע המות לנצח, הגם שהוא בחי' צחוק, כי כל³⁷ השומע יצחק, כי קמי' כחשיכה כאורה, אעפ"כ הוא השפלת התענוג וד"ל, והיא שלימותא³⁸ דכולא.

אבל בכל ימי הגלות נכבש³⁹ עדיין. הגם שלא נשלם רצון המלך בשלימות, רק אעפ"כ יכול להיות ב' מיני תענוגים, א' הוא בחי' ביטול שהוא העלאת מ"נ כו', והוא בחי' כשיחזור להיכל המלך כו', וא' הוא בחי' שבת דהיינו אף כשהוא במדינה אחרת אינו מתענג מדברים פשוטים, רק מהארת התענוג שבהיכל המלך מתענג גם במדינה אחרת, והוא בחי' שבת, נמצא כי ההארת השבת אינו בחי' העלאת מ"נ רק המשכה מלמעלה למטה, אבל הבחי' ביטול הוא כשיחזור להיכל המלך התענוג הוא בבחי' העלאת המ"ן והוא על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם. אבל עיקר התענוג הוא באלף השביעי כו', דהיינו שיבולע המות לנצח, אבל זה בן הכסיל אי אפשר [לן] לקבל תענוג רק כשיקבל יסורים במדינות אחרים ויחזור, אבל כל זמן שהוא למטה כו' התענוג הוא בשבי' וסכלות.

וזהו שרצה יצחק לברך את עשו, שהוא מלמעלה למטה, [ברכה] שלא בדרך העלאת מ"ן, רק שיהי' התענוג גם למטה, מה שבדרך השתלשלות אי אפשר להיות זה כי אם בדרך העלאת מ"ן כו'. ולכן צריך המשכה בדרך ציווי והוא בחי' ויתן⁴⁰ לך. אבל את יעקב לא רצה לברך, שבדעתו הי' שאין צריך להמשכה חדשה, כי אפילו בדרך השתלשלות יש לו בחי' תענוג, דהיינו דרך משל כשהבן החכם חוץ למדינה אעפ"כ יש לו הארת התענוג האמיתי כו', וגם כשחזור לאביו אפי' כשלא כבש, אעפ"כ יש לו תענוג יותר מכמו שהי' מתחילה שהוא בחי' העלאת מ"ן, דהיינו דרך משל, כי מחמת שהי' מרוחק מאביו, וכהיום נתקרב ניתוסף תענוג מחמת ההרחק דווקא, והוא בחי' להוסיף⁴¹ אורות באצי', שהוא

38) שלימותא דכולא: ע"פ לשון עבודת הקודש להר"מ בן גבאי ח"א ריש פ"ח, אואי"ס שלימותא דכולא כשם שיש לו כח בבלתי בעל גבול כך יש לו כח בגבול. ועד"ז בס' דרך אמונה שלו ריש פ"ב (קה"ת תשמ"ח ע' יג). וראה במראי מקומות בלקו"ת עקב טז, א.
39) נכבש עדיין: אוצ"ל: לא נכבש [או ר"ל כי נמצאים עדיין בעיצומו של מלחמת הבירורים].

40) ויתן לך: תולדות שם, כח.

41) להוסיף אורות באצי': ראה פרי עץ חיים בהקדמה. עץ חיים שער מ"ן ומ"ד (של"ט) דרוש יא כלל טז. ובמראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ד ע' א'תסז.

באמת קמיה המאציל עצמו כחשכה כאורה ממש כו', ואיזן זאת אלא כמשל הצחוק שיעשו השרים כו'. והוא צחוק עשה לי האלקים, פי', אלקים עילאה שבמוחא סתימאה, להיות שרש דשרש החושך למטה כו', לא נמשך רק מבחי' צחוק העליון שהוא בחי' גבורות דעתיק, פי', השפלת התענוג בבחי' רצוא ושוב, מטי ולא מטי כו'.

35) הוי' למלך: זכרי' יד, ט.

36) מחול לצדיקים: תענית לא, א: עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן כו'.

37) כל השומע יצחק: וירא כא, ו.

להבין ענין הסעודה שעשה ליצחק

י

תענוג חדש שניתוסף מחמת העלאת מ"ן, שהוא⁴² בחי' חשמל, וכמ"ש הנני⁴³ בא אליך בעב הענו, וכדאי' בזהר⁴⁴ ע"פ בוקר אעררך לך ואצפה, דוד התקין חופאה וחיפיה לה, והוא הארת התענוג הבא מחמת העלאת מ"ן, דהיינו שבזה התענוג יש בו ג"כ בחי' הריחוק.

אבל מזה השחוק. דהיינו שיכבוש ויהי' למלך בכדי שלא יאכל נהמא דכסופא, מזה לא ידע יצחק, שבאמת הוא אינו תענוג האמיתי כנ"ל, והוא המשכה חדשה ממקור התענוג לבד, מהמשכה ראשונה שהי' בכדי⁴⁵ להיטיב לברואיו, והוא דרך משל כבן החוזר למלך אחר שכבש שמקבל תענוג חדש לגמרי, דהיינו שמתענג המלך בבחי' שחוק מה שרואה שבנו מולך ג"כ, וניתוסף תענוג חדש בהיכל המלך, משא"כ⁴⁶ כשחזר.

ו[שכר]⁴⁷ מצוה מצוה, דהיינו שהמצוה בעצמה מאיר לו, ואין⁴⁸ זה עיקר קבלת השכר, אבל עיקר קבלת השכר הוא ענין סעודת לויטן, והוא ענין

דיוסף ואיהו נטיל כל נהורין עלאין, ומגו דכל נהורין עלאין ביה תליין, זייה סליק מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דלעילא, עד דעלמין דלתתא לא יכלין למסבל, אתא דוד ואתקן האי בוצינא חופאה [כיסוין] להאי בקר דיוסף לאתחפאה ביה ולקיימא עלמין דלתתא בסדורא דבוצינא דא, ועל דא כתיב בקר אערך לך ואצפה, כמה דאת אמר ויצפהו זהב טהור כו'. וראה לעיל במראי מקומות לתחילת המאמר.

(45) בכדי להיטיב לברואיו: ע"ח שער הכללים פ"א. ומבואר ג"כ בלקו"ת נצבים מז, ג ובכ"מ בשם הע"ח ופע"ח בהקדמה, שתחילת הבריאה היה מבחינת כי חפץ חסד הוא, ואחרי זה באתערותא דלתתא תליא מילתא. וראה במראי מקומות בסה"מ תרמ"א ע' תקפג. (46) משא"כ כשחזר: כ"ה בהכת"י, ואולי ר"ל אם הי' חוזר מבלי לכבוש.

(47) ושכר מצוה מצוה: אבות פ"ד מ"ב. (48) ואין זה עיקר קבלת השכר: ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"א ע' נה בתיווך ענין „שכר מצוה מצוה“, ולאידך נאמר „היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם“, ומבאר באורך: דהמצוה עצמה הוא קבלת השכר, אמנם זהו רק לאחר הברירה דרפי"ח כו' שיבורר ממעשה

(42) שהוא בחי' חשמל: ראה במאמר המקביל לכאן, בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תקטו: כן למעלה מדת מל' שניתקן ע"י העלאת מ"ן של הברורים כו' הם כלי מסתיר נגד האור כו' ונק' הלבוש לבוש החשמל כו'. ובסוף המאמר שם: וזהו ענין סוד החשמל הנוכר בע"ח בשער החשמל, שהוא נעשה מברורי מאכלים ששרשן הוא חיצוניות בינה, אך מאחר שנתגשם הוא מסתיר כנ"ל. והובא הענין גם באוה"ת בהעלותך ע' שמו.

(43) הנני בא אליך: ע"פ יתרו יט, ט. וראה ביאוה"ז לאדמו"ר האמצעי צג, ב (בדפוסים קודמים, מא, ד): הנני בא אליך בעב הענו, לפי שעל ידי בחי' הכלי המעלים לנשמתו ונעשה לה בחי' לבוש להגיין בעדה ווכל לקבל האור ולא תתבטל במציאות לגמרי, וזהו ענין המצות שנעשים בחי' לבוש חשמל לנשמה בג"ע שעל ידם ווכל להנות מזיו. ונתבאר ג"כ בסה"מ תקס"ח ח"א ע' רפד.

(44) בזהר ע"פ בוקר אעררך: תהלים ה, ד: ה' בוקר תשמע קולי בוקר אערך לך ואצפה. ובזח"ג פ' בלק רד, ב: נהורא קדמאה דברא קובי"ה הוה נהיר עד דלא הוה יכלין עלמין למסבליה, מה עבד קובי"ה עבד נהורא לנהוריה לאתלבשא דא בדא כו', (עד) דמטו להאי בקר

להבין ענין הסעודה שעשה ליצחק

ואכלתם⁴⁹ אכול, שכבר נאכל ונתברר, והוא בחי' בלע המות לנצח, דהיינו שאינו נראה התענוג דרך מסך. הי"ם⁵⁰ קירוב הריחוק, רק מחמת שכבר נתבטל לגמרי בא מחמת זה מהמשכה חדשה, והוא בחי' שחוק.

וזהו וצויתם⁵¹ את ברכתי, שלא יהי' הברכה מחמת העלאת מ"ן ושפע כנ"ל, רק שעתידה⁵² אשה שתלד בכל יום, שהוא המשכה חדשה לגמרי, והוא בחי' לידה, והוא בחי' ענינו ביום קראינו.

ולהבין איך הוא הקריאה כנ"ל, והשחוק הזה נק' ערמה, שבאמת הכל ממנו, ואינו אמת לאמתו, ולכן לא ידע יצחק מזה ההמשכה, ולזה המשכה צריך ג"כ ברכה שהוא המשכה חדשה מעצמותו, והוא ג"כ ענין שירות ותשבחות שאינו בקשה, מסדר⁵³ שבחא דמלכא שיפנה את עצמו אליו, ואח"כ מבקש ממנו בקשתו.

וכמו"כ יובן למשכיל למעלה, שלפעמים⁵⁴ נק' מלאך ולפעמים מטרוניתא, והוא דרך משל כשאזיה ממונה מצוה מצות המלך, אעפ"כ נראה שהוא בעצמו עושה זה, אבל כשיבא המלך הוא בטל לגמרי, ואע"פ שמצוה, אעפ"כ נראה שהוא שליח לבד. והגם כי לפי הנראה הוא ירידה בביאת המלך,

העלאת מ"ן ולא מס"נ כו' כי אם העלאת מ"ן בתשבחות שהוא הגבהה והתנשאות לשבח ולפארו ולהזכיר גדלו כו', וע"ד הסעודה שהגביה את נפש יצחק כו', כמ"ש במ"א בענין יהי רצון כו', ואז יוכל להיות ענין הברכה דאבא יפקד לאימא כו', שאם לא יתנשא אבא בעצמו ממקורא דכולא לא יכול לצוות כו'.

(54) שלפעמים נק' מלאך: ע"פ זח"ג פ' בלק קפו, א (ראה לעיל בהערה בתחילת המאמר): פתח ואמר, המלאך הגואל אותי מכל רע יברך כו', הכא אמאי אקרי מלאך, אלא כד איהו שליחא מלעילא וקבילת זהרא מגו אספקלריא דלעילא, דכד מברכין לה אבא ואמא להאי, אמרי לה ברתי זילי נטורי ביתך פקידי לביתך, הכי עבידי לביתך, זילי וזוני לון, זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך, בני ביתך מחכאן מזונא מנך, הא לך כל מה דתצטרכי למיהב לון כדון איהי מלאך כו'. וראה במראי מקומות בסה"מ תרמ"א ע' ל.

המצוות דעכשיו דווקא, שעכשיו עדיין המצוה מלובשת בלבוש גשמי דנוגה דעשי, ולעתידי לבוא בעוה"ב כתיב ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות כו', דהיינו, מה שהי' אור דשם הוי' מלובש במעשה ולבוש המצוה בעוה"ז בגשמיות, יתפשט מאותו הלבוש הגשמי ויהי' בלתי מעלים ומסתיר כלל והוא מ"ש ולא יכנף עוד מוריד כו'. ועד"ז בכ"מ. וראה גם תניא פל"ו בהגהה"ה.

(49) ואכלתם אכול: יואל ב, כו. נתבאר בלקו"ת צו ז, א.

(50) הי' קירוב הריחוק: אוצ"ל: היא.

(51) וצוית את ברכתי: בהר כה, כא.

(52) שנתידה אשה: שבת ל, ב.

(53) מסדר שבחא: ע"פ הלשון בוח"ג קיט, ב.

במאמר המקביל לכאן, בסה"מ תקס"ב ח"ב ע' תפח, ז"ל: ע"פ המבואר במ"א בענין העלאת מ"ן דחברי"א לר"ש כו' שהגביהו אותו כו', כמו"כ למעלה כדי שיצווה את הברכה צריך

להבין ענין הסעודה שעשה ליצחק

אבל באמת הוא עלי', שנעשה כפיו ממש, ופיו שהוא בביטול לעצמו אעפ"כ הוא באחדות עם עצמותו. וכמו"כ למעלה, בעשרה מאמרות נברא העולם הוא בחי' חכמה שבמלכות, דרך משל כמו שאדם מדבר איזה שכל, הגם שמלובש בתוך הדיבור השכל אעפ"כ נראה כדבר בפני עצמו, שלמעלה⁵⁵ דהיינו עד"מ בשעה שהוא חושב, הגם שכח הדיבור בטל לגמרי לכח המשכיל, אעפ"כ נקרא מלאך או שליח. דהיינו מחמת שבא לעצמות כח המשכיל יכול להיות התגלות השכל בהדיבור באופן אחר, כנראה בחוש כשהוא מבין בעצמו יכול לשנות הדיבור של השכל בכמה אופנים, משא"כ כשהוא מבין השכל רק מחמת הדיבור אינו יכול לשנות הדיבור של השכל כלום. וזהו בחי' פקידה, אבא פקיד⁵⁶, והוא בחי' שליח בזה הזמן, ואינו כלום בפני עצמו, כמו שליח שאינו עושה רק שליחותו, משא"כ במאמרות וד"ל.

(55) שלמעלה דהיינו: כ"ה בכת"י המעתיק. (56) אבא פקיד: ראה הערה 54.

לזכות

מנחם מענדל בן שטערנא שרה	מרדכי מנשה בן ביילא
חנה בת צפורה	שרה תמרא איטא בת ציפא
אליהו בן רינת	שרה בת צפורה
ביילא בת צפורה	אלכסנדר זוסמאן בן שרה תמרא איטא
משה יוסף בן צפורה	צפורה בת שרה
לוי יצחק בן צפורה	שמע"י יהודא ליב בן חנה
שלום אורי נתן נטע בן צפורה	ח"י מושקא בת צפורה
טשארנא מלכה בת צפורה	רבקה בת ח"י מושקא
חיים אלעזר בן צפורה	מנחם מענדל בן ח"י מושקא
לאה בת צפורה	מנחם מענדל בן צפורה
פריידא רבקה בת צפורה	שטערנא שרה בת מירה מרים